

Ana Šturm
 Od besed
 k podobam
 in nazaj

Ko pišem te besede, smo že globoko potopljeni v jesen. Megla vse tesneje objema hladna jutra in odpadlo listje tke mehko preprogo prek mestnih ulic, ki so preplavljene z vonjem po pečenem kostanju. Ognjemet barv se prek drevesnih krošenj širi kot požar. Za nekaj srečnih tednov se vse razpoči v močne in intenzivne odtenke rumene, oranžne in rdeče, ki vase posrkajo zadnjo toploto sonca. Jesen je za letne čase to, kar je technicolor za film.

Jesen je tudi letni čas obilja. Zvrhana košara gob, jabolk in hrušk. Praznih polj in polnih kašč. Skrbno shranjenih sodov mladega vina. Poleg dobrot najlepši letni čas prinaša tudi obilje filmskih dogodkov, ki se jih cinefilci veselimo vse leto – *Festival slovenskega filma*, *Ljubljanski mednarodni filmski festival*, *Animateka* ter *Festival gejevskega in lezbičnega filma*. Juh!

Pozna jesen prinaša tudi letošnjo zadnjo številko *Ekрана*. Naslov uvodnika prve številke v letu 2022 (*Ekran* januar/februar) je bil »Vse najboljše, *Ekran!*«. Napovedal je praznovanje 60. obletnice revije in kup dogodkov, s katerimi smo častitljivi jubilej obeležili. S pričujočo številko praznovanje jubileja zaključujemo. Še naprej pa bomo praznovali predvsem film.

Reviji smo v tem letu nadedli novo podobo. Ves čas pilimo, premišljujemo in gnetemo njeno vsebino. Film odpiramo dialogu med preteklostjo, sedanjostjo in prihodnostjo, srečanju med različnimi generacijami, množici pogledov, formatov in žanrov. Film in njegova kritika sta namreč obliki, skozi kateri se na teh straneh izražamo in poskušamo razumeti svet, v katerem živimo. Pravilno smo napovedali, da nas v supervolilnem letu čaka dramatična sezona merjenja »prikritiska daljinca«, na *Poletju na platnu in med platnicami in medias res* zarezali v stanje medijske krajine, na *Jesenski filmski šoli* pa ogledalo nastavili sami sebi.

S *Časovnim strojem* smo vse leto radovedno in nostalgčno potovali skozi zgodovino filma in revije. Startali smo februarja, s *Srečo* (Le Bonheur, 1965) Agnès Varda, konec decembra pa bomo s *Super 8* (2011) J. J. Abramsa prispeli na cilj, ki pa je pravzaprav spet nov začetek, novo vozlišče filmskih referenc, vplivov in

poklonov. Film si bomo ogledali v četrtek, 23. decembra, ob 19. uri v dvorani Slovenske kinoteke, na pogovoru po projekciji pa se nam bodo pridružili agenti podkasta O.B.O.D. Vabljeni, da se nam pridružite!

Še pred projekcijo filma *Super 8* lepo vabljeni tudi na letošnjo podelitev priznanja revije *Ekran*. Priznanje je bilo ustanovljeno leta 2012 z željo poudariti zasluge slovenskih filmskih publicistov in kritikov, ki prispevajo k dvigu filmske kulture v Sloveniji. Podeljuje se izmenično, enkrat za življenjsko delo, drugič pa perspektivnemu mlademu kritiku ali kritičarki. 25. novembra ob 19. uri bomo letošnje priznanje podelili enemu izmed naših najboljših kritikov, kolegu Žigu Brdniku, ki mu na tem mestu tudi iskreno čestitam za več kot zaslužen nagrado. Podelitvi bo sledila projekcija filma *Kaos* (Ran, 1985, Akira Kurosawa) po izboru nagrajenca. Z Žigom se je za tokratno številko *Ekрана* pogovarjal Jaša Lorenčič. Kolegialen pogovor dveh Mariborčanov, verjetno ob pivu (ali dveh), sproščeno preči s filmom zvezane točke v življenju kritika.

Vrhunec letošnjega praznovanja so bili zagotovo trije oktobrski dogodki. Izid jubilejne številke *Ekran 60!*, odprtje razstave *Kader-sekvenca-revija* o oblikovalski zgodovini *Ekрана* (razstava je še do konca decembra na ogled v dvorani Slovenske kinoteke) ter letošnji mednarodni simpozij filmske teorije in kritike *Jesenska filmska šola*, na kateri smo potovali od besed k podobam in nazaj. Kot je na predavanju *Od osebnega k profesionalnemu in nazaj* dejala ena od gostij letošnjega simpozija, filmska kritičarka, kuratorica in filozofinja Dana Linssen, je danes bolj kot vprašanje Kaj je film? pomembno vprašanje Kje je film? in Zakaj je film? Na *Jesenski filmski šoli* smo sicer odprli več vprašanj, kot ponudili odgovorov. Smo se pa strinjali, da živimo v izjemno vznemirljivem času za film. Vse se namreč spreminja, vse se trga, vse je v gibanju. Prispevke z letošnje *Jesenske filmske šole* boste lahko brali v naslednjih edicijah *Ekрана*.

Dasiravno so nekateri s smrtjo Godarda, ki se mu v tokratnem *In memoriamu* pokloni Zdenko Vrdlovec, napovedali, da je z njim umrl tudi film, vemo da je sam verjel – kot je nekoč zapisal že Marcel – »da stvari dobijo smisel šele, ko je zgodbe konec – in ko v njih pride Zgodovina.« Zato se že vznemirjeno oziramo naprej. Razmišljamo o nujnosti (samo)refleksije v polju umetnosti, o naši viziji in odgovornosti. O novih povezovanjih in sodelovanjih. O tem, katere teme si zaslužijo (našo) pozornost.

Želimo si, da bi bil *Ekran* podaljšek kinematografskih, televizijskih, računalniških in telefonskih ekranov. Podaljšek in hkrati nosilec relevantnosti in lepote filma. Pa tudi predmet, ki ga z veseljem vzamete v roke, ko se ekranov naveličate. Včasih je pomembno, da se odmaknemo in sprostim – za protiutež hitrosti vsega, kar se dogaja okrog nas. Da vdihnemo vonj po sveže potiskanem papirju, da začutimo pomen, trajanje, zven in odtenke besed, ki so pred nami. In jesen, ta čudoviti letni čas introvertov, se zdi idealna prav za to.

Drage bralke in bralci, hvala in ostanite še naprej z nami!